

Revenirea Dobrogei la România

fragmente

Contextul Independenței

În 1866, după abdicarea lui Cuza sub presiunea grupărilor politice de diferite orientări, iritate de abuzurile sale de putere, se vorbea tot mai mult de a-l înlocui cu un principe din Franța sau Germania, state cu mare influență în toată lumea. Rațiunea aducerii pe Tron a unui străin era o mare speranță a românilor, conștienți că numai așa vom reuși să devenim stat unitar, recunoscut de marile puteri.

După refuzul francezilor, care nu doreau să se implice în viața Principatelor Române, Ion Brătianu a fost trimis să negocieze cu prințul Carol de Hohenzollern-Sigmaringen posibilitatea ca tânărul ofițer cotelat caracter plin de fermitate și matur în gândire, să vină pe tronul României. Carol era un politician cu idei liberale, cunoștea mai multe limbi, iar familia sa era înrudită cu Napoleon al III-lea. România era, în acea perioadă, sub o influență puternică a culturii franceze, iar recomandarea de către Napoleon a Prințului Carol a valorat mult în ochii politicianilor români, la fel ca și rudenția de sânge cu familia prusacă domnitoare.

Carol a fost primul monarh din dinastia Hohenzollern-Sigmaringen al cărei nume se transformă, începând cu Ferdinand I, în **Casa Regală a României**, care va conduce țara până la proclamarea R.P.R., în 1947.

Războiul ruso-româno-turc (1877-1878)

În a doua jumătate a anului 1876, pe măsură ce relațiile dintre Imperiul Țarist și cel Otoman s-au deteriorat, prevestind izbucnirea războiului, guvernul român a apreciat că era imperios necesar să se ajungă la o înțelegere cu cel dintâi. Cu toate insistențele Domnitorului Carol și ale lui I.C. Brătianu de a încheia un tratat general, care să cuprindă nu numai probleme militare, ci și recunoașterea independenței României, dorința Rusiei a

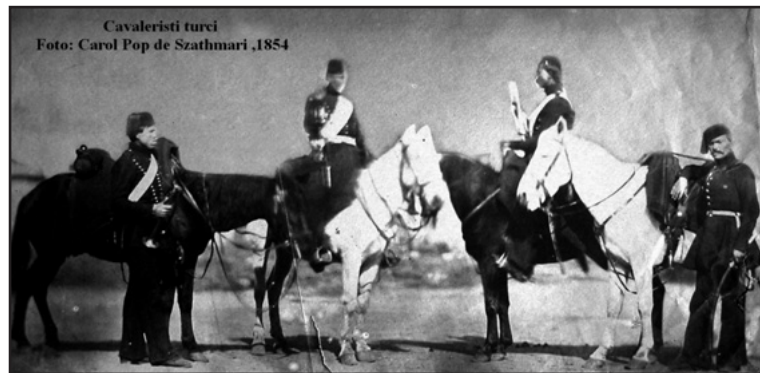
fost de a semna doar un tratat limitat, care să evite chestiunile politice și să permită armatei țariste să traverseze teritoriul României, ceea ce a dus la încheierea Convenției româno-ruse din 4 aprilie 1877 de la București, prin care Rusia se obliga să respecte integritatea statului român, asigurându-și trecerea spre Balcani.

Ratificarea Convenției a fost urmată la scurt timp de implicarea decisă a țării noastre în evenimente, prin declarația de război adresată Imperiului Otoman, urmare a generării unei stări conflictuale "de facto" de către acesta pe întreaga linie a Dunării: trupe otomane, sub comanda lui Ali Riza Pașa, au debarcat la sfârșitul anului 1876 la Constanța și s-au stabilit la Tulcea, Măcin, Isaccea, Babadag și Hârșova, pe frontiera cu România. Turcii au acordat atenție sporită forțelor fluviale, pentru a opri eventualele acțiuni românești și trecerea în Dobrogea a trupelor de artilerie rusești. Întrucât pericolul venea dinspre vest, turcii neașteptându-se la un atac dinspre

și independentă".

Proclamarea independenței era expresia voinței tuturor românilor, dar, în capitalele europene, gestul României a fost privit diferit, în funcție de interesele particulare ale respectivelor state. Se încheia o etapă istorică, dar trebuia parcursă o alta, aceea a obținerii recunoașterii independenței pe câmpul de luptă pentru a putea fi impusă urmata în situația dată.

Statul otoman a continuat să dețină Dobrogea de sud, până la Cernavodă-Constanța, oprind înaintarea armatelor ruse spre Mangalia. Nesiguranța s-a menținut până la căderea Plevnei, la 28 noiembrie. Prin hotărârea Consiliului de război, la care participat și Domnitorul Carol, trupele române au acționat împotriva forțelor turcești din Cadrilater. Armata rusă, însoțită de detașamente de bulgari, și-au continuat acțiunile spre sud, vizând Adrianopolul și Constantinopolul. De teama căderii Constantinopolului, turcii au încheiat armistițiul din ianuarie

mare, porturi cu activitate redusă, precum Mangalia, nu au fost implicate în sistemul de apărare al provinciei.

La 9 mai 1877, Adunarea Deputaților a proclamat Independența de Stat a României. De la tribuna Parlamentului, ministrul de externe Mihail Kogălniceanu a declarat: "*Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare. (...) Sîntem o națiune liberă*

1878, de la Adrianopol. Acesta prevedea ocuparea unor cetăți și orașe de către Rusia, până la încheierea păcii, extinzându-se, astfel, ocupația militară rusească pe teritoriul Dobrogei.

În martie 1878, Rusia și statul otoman semnează Tratatul de la San Stefano, prin care o parte din despăgubirile de război solicitate de Rusia, ținând cont de greutățile financiare ale Imperiului otoman,

sunt acceptate sub forma cesiunilor teritoriale. Rusia primea astfel sangeacul Tulcea, insulele din Deltă și Insula Șerpilor, „monedă de schimb” pentru sudul Basarabiei. Mangalia fiind integrată din 1875 în cazaua Kiustenge, rămânea, prin acest tratat, rușilor.

România și Marile Puteri nu au acceptat prevederile Tratatului de San Stefano. În consecință, prin Congresul de Pace de la Berlin s-a adoptat un tratat care a modificat prevederile stipulate la San Stefano, recunoscându-se independența deplină a României, cu condiția cedării județelor Cahul, Bolgrad și Ismail către Rusia țaristă. De remarcat este faptul că Tratatul de la Berlin nu a inclus principiul schimbului de teritorii, ca la San Stefano. Unirea Dobrogei cu România era prevăzută fără legătură aparentă cu cedarea Basarabiei de sud, în schimbul recunoașterii independenței.

Astfel, la 28 iunie 1878, în timpul lucrărilor Congresului, Várnay Liteanu, agent diplomatic român la Berlin, telegrafia la București că pentru partea de sud a Dobrogei comisia europeană stabilise ca granița să înceapă la aproximativ 5 km sud de portul Mangalia, și să se termine aproape de Silistra. Pentru că Dobrogea nu avea hotare naturale, granița urma să fie o linie dreaptă. Detaliile tehnice, fixarea pe teren au fost lăsate pe seama unei comisii europene. Statul român, la rândul său, trimisese în Dobrogea, încă de la începutul anului 1878, două comisii de experți: una militară și una civilă, ale căror concluzii trebuiau să stea la baza schimbărilor ce urmau să se producă odată cu revenirea acestor pământuri la România. Locotenent-colonelul Ioan Murgescu scria, în urma inspecțiilor făcute în porturile dobrogene, despre starea de fericire a populației, datorată faptului că Dobrogea și Mangalia au revenit României.

Capitanul Valter Maracineanu
mort eroic la Grivita
-30 august 1877

maiorul George Sontu
cazut la Grivita
11 septembrie 1877

La 5 august 1878, Domnitorul Carol a dispus demobilizarea armatei române. În clipele de răgaz, scriind tatălui său, se referea la pământul dobrogean ce urma să intre în componența statului român, referindu-se și la Mangalia, „un sat mic”, cu importanță doar datorită faptului că aici s-ar putea construi un port bun, apărat de vânturile din nord și răsărit. Domnitorul și guvernul au luat hotărârea ca Dobrogea să fie ocupată întâi militar, cu regimentele 4, 5 și 7 Infanterie, 1 Artilerie și 2 Roșiori. A fost promulgată o lege prin care se puneau la dispoziția guvernului un milion de lei pentru luarea în stăpânire a Dobrogei și pentru primele organizări. În ședința Consiliului de Miniștri din 6 noiembrie 1878 a fost aprobată componența comisiei pentru instaurarea administrației civile, în fruntea acesteia fiind numit Nicolae Catargiu, comisar pentru Chestiunile trecerii Dobrogei în stăpânire românească.

Unirea Dobrogei cu țara a însemnat împlinirea aspirațiilor românilor dobrogeni. Pe tot parcursul războiului, românii de aici au sperat victoria armatei române și posibilitatea unirii cu România, mulți înrolându-se ca voluntari în timpul războiului. **Mihai Eminescu**, vorbind despre Dobrogea, afirma: *"Din punct de vedere istoric, noi avem dreptul indisputabil asupra Dobrogei. Roman în perioada lui Augustus, locul de exil al lui Ovidius, marele poet, cândva a bizantinilor, trecând de la dinastia Assanizilor la Valahia, a continuat să rămână Valahiei, până la momentul când ne-a fost luată de turci"*. I.C. Brătianu, într-un discurs în Senat, pe 28 septembrie 1878, pleda pentru dreptul istoric al României asupra Dobrogei: *"Provoc pe oricine poate demonstra cu dovezi că Dobrogea ar fi aparținut statului bulgar. La începutul secolului al XV-lea turcii au furat Dobrogea de la noi cu sabia. (...) Nimeni nu trebuie să îndrăznească să spună că Dobrogea a aparținut Bulgariei; noi suntem stăpânii legali prin sânge, am pierdut-o prin sabie și acum este a noastră... prin sabie!"*

Preluarea oficială a administrației în Dobrogea s-a realizat la 23 noiembrie 1878.

Revenirea Dobrogei la România

însemna un avantaj politic și economic: un teritoriu de 15.623 kmp, un litoral de 220 km, gurile Dunării, lacuri litorale și zone importante pentru pescuit, o cale ferată de 60 km între Cernavodă și Constanța, șosele între Tulcea, Isaccea și Constanța, subsolul

bogat în piatră pentru construcții, pădurile bogate din nord, sursă de lemn de construcții, solul prielnic viței-de-vie, cerealelor, porumbului, pășunatului. Cu tot acest potențial, la 1878-1879 Dobrogea era extrem de înapoiată, fiind un spațiu cu terenuri agricole și pășuni plane, cu văi cu versanți abrupti, calcaroși, cu zone împădurite restrânse, cu sate și cătune slab populate, cu apa asigurată din puțuri și fântâni. Mangalia rămânea undeva în sud-estul acestei provincii, departe de punctele de atracție, cu o populație rară, săracă, cu activitate agrară și pastorală, marcată de mentalitatea populației musulmane predominante, dar cu amintirea trecutului înfloritor al orașului. Pe baza deja existentă a sistemului administrativ din zonă, Mangalia a devenit reședință a plasei cu același nume din administrația românească.

Primii coloniști veniți în Dobrogea după anul 1878 au fost împrumătăriți în baza Legii Rurale din 2 Mai 1864, inițiată de Mihail Kogălniceanu și proclamată de Alexandru Ioan Cuza. Din respect pentru această dată istorică, țărani și-au numit satul 2 Mai.

Prof. dr. Costin Scurtu

TULCEA LA 1878

La 17 noiembrie 1878, a sosit în portul Tulcea, vaporul „Ștefan cel Mare”, care aducea pe generalul Gh. Anghelescu cu statul său major. La debarcare, generalul român a fost primit de guvernatorul rus cu toate onorurile și de primarul orașului cu

pâine și sare. În după-amiaza aceleiași zile au acostat în portul Tulcei și vapoarele „Arpod Foscolo” și „România” cu 16 șlepuri încărcate de trupe din Regimentul 7 infanterie de linie, trei baterii de artilerie și două escadroane de cavalerie.

La 18 noiembrie, orele 1300, a avut loc intrarea ceremonială a trupelor române în Tulcea. Comandanții trupelor române, generalul Gh. Anghelescu (Str. Toamnei din Tulcea i-a purtat cândva numele), este primit cu tradiționala pâine și sare. Onoarea îi revine celui mai vârstnic dintre fruntașii Tulcei, fostul judecător Costache Boambă.

Iată cum descria un corespondent al cotidianului „Pressa” ceremonialul militar:

„Cele mai multe case erau împodobite cu drapele și covoare și ticsite de lume la ferestre și la balconoane. Ajungând la arc, generalul – George Anghelescu, n.n. – cu tot statul major, descălecă, și, în sunetul muzicilor, se aduce aici sub arc drapelele armatei. Se dădu comanda „spre închinăciune” și toate trupele și norodul se descoperi. Atunci începu sfințirea apei și, după finirea serviciului divin, în urări entuziaste și repetate, trecu [...] pe sub toate arcurile de triumf și generalul primi defilarea în piața Babadag”. Corespondentul „Pressei” mai transmitea că: „Cu toate acestea, mai multe puncte negre se ivesc la orizont [...] pe de o parte Sulina și Chiustange, care rămân încă sub comandamentul militar rus, iar pe de alta, greutățile ce ridică fosta administrație rusă în Tulcea pentru predarea telegrafelor, cazărmilor și a altor localități necesare oricărei administrații publice”.

Intrarea Regelui Carol I într-un sat bulgar. Acuarela: C. Pop Szathmari 1877